

**ГУМОР У НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ ДИСКУРСІ:
 СПОСОБИ СТВОРЕННЯ І ПЕРЕКЛАДУ
 (НА МАТЕРІАЛІ КНИГИ А. СВЕРДРУП-ТІГЕСОН *BUZZ, STING, BITE*)**

Бережна М. В.

*кандидатка філологічних наук, доцентка,
 доцентка кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови
 Запорізький національний університет
 вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
 orcid.org/0000-0002-3345-256X
 margaret.berezhna@gmail.com*

Мірошниченко Н. М.

*студентка I курсу ОКР «Магістр»
 спеціальності 035 «Філологія»
 Запорізький національний університет
 вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
 orcid.org/0009-0002-5853-4331
 krucijfnn@gmail.com*

Андрєєва І. О.

*кандидатка філологічних наук, доцентка,
 доцентка кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови
 Запорізький національний університет
 вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
 orcid.org/0000-0002-3436-1037
 irene.andreyeva@gmail.com*

Ключові слова: *науково-популярний текст, переклад науково-популярної літератури, очуження, виражальні засоби, стилістичні прийоми, комічне, «Жали, дзижчи, кусай: навіщо нам комахи».*

У статті досліджено засоби створення гумористичного ефекту в науково-популярному тексті, а також способи відтворення цих засобів у перекладі. Матеріалом роботи є книга А. Свєрдруп-Тігесон *Buzz, Sting, Bite: Why We Need Insects* та її український переклад «Жали, дзижчи, кусай: навіщо нам комахи». В умовах загальної демократизації суспільства, послаблення етикетних вимог до комунікативних ситуацій та розмиття стилістико-прагматичних обмежень, що зазвичай висуваються до текстів різних жанрів і стилів, тематика використання гумору у науково-популярних текстах набуває особливої актуальності. Метою використання засобів створення комічного у науково-популярних текстах є бажання авторів збільшити читацьку аудиторію, спростити сприйняття інформації, залучити емоційну компоненту для кращого запам'ятовування викладеного. В англійському науково-популярному тексті гумористичний ефект досягається переважно шляхом використання семасіологічних виражальних засобів та стилістичних прийомів. Результати роботи продемонстрували, що в досліджуваному тексті переважають такі виражальні засоби, як метафори, антономазії, авторські порівняння, літоти, евфемізми та дисфемізми. Серед стилістичних прийомів найбільш продуктивними є гра слів та алогізм. Унаслідок розбіжності мовних норм англійської та української мови в аспекті використання засобів створення

гумористичного ефекту в науково-популярних текстах, агрегація комічного в тексті являють собою перекладацьку проблему. Відповідно, перекладач має вибрати одну з двох стратегій. Можна одомашнити текст, адаптуючи його до вимог української мови, й не відтворювати гумористичний ефект. Альтернативно можна обрати стратегію очуження й зберегти комічне, таким чином пропонуючи зміни до мовної норми. У досліджуваному перекладі І. Бодак перекладачка вибирає стратегію очуження й вдається до низки творчих перекладацьких рішень для збереження гумористичного ефекту у перекладі. Під час передачі виражальних засобів найбільш продуктивними виявляються дослівний переклад, контекстуальна заміна, генералізація та конкретизація. Під час перекладу стилістичних прийомів переважають компенсація, контекстуальна заміна та дослівний переклад. У результаті вдається зберегти такі особливості авторського стилю, як гумористичний ефект під час викладення наукової, вузькоспеціалізованої інформації; поєднання складних термінів з авторськими порівняннями-поясненнями; яскраві образи, які легко зрозуміти та запам'ятати неспеціалісту в галузі.

**HUMOR IN POPULAR SCIENCE DISCOURSE:
METHODS OF CREATION AND TRANSLATION
(BASED ON THE BOOK *BUZZ, STING, BITE* BY A. SVERDRUP-THYGESON)**

Berezhna M. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of English Translation Theory and Practice
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine orcid.org/0000-0002-3345-256X
margaret.berezhna@gmail.com*

Miroshnychenko N. M.

*1st-year Master's Student
Specialty 035 Philology
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine orcid.org/0009-0002-5853-4331
krucijfinn@gmail.com*

Andryeyeva I. O.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of English Translation Theory and Practice
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine orcid.org/0000-0002-3436-1037
irene.andreyeva@gmail.com*

Key words: *popular science text, translation of popular science literature, foreignization, expressive means, stylistic devices, comic effect, «Buzz, Sting, Bite: Why We Need Insects».*

The article examines the mechanisms employed to create humorous effects in popular science texts and the strategies utilized for their reproduction in translation. The primary material of this study is A. Sverdrup-Thygeson's book «Buzz, Sting, Bite: Why We Need Insects» alongside its Ukrainian translation, «Жали, дзижчи, кусай: навіщо нам комахи». In the context of general democratization of society, the loosening of etiquette norms in communicative situations, and the blurring of stylistic and pragmatic constraints traditionally imposed on texts of various genres and styles, the incorporation of humor

in popular science literature has garnered heightened significance. The utilization of humorous devices in such texts serves multiple purposes: it aims to expand readership, facilitate the comprehension of complex information, and engage the emotional dimension of the audience to enhance content retention. In English-language popular science texts, the humorous effect is mainly achieved through the application of semasiological expressive means and stylistic devices. The findings of this study indicate that the predominant expressive means present in the analyzed text encompass metaphors, antonomasia, authorial similes, litotes, euphemisms, and dysphemisms. Among the stylistic devices identified, wordplay and non sequitur emerge as particularly effective. Given the discrepancies between the linguistic norms of English and Ukrainian concerning humorous techniques in popular science texts, the clustering of comic elements presents considerable challenges for translators. Consequently, translators are confronted with a critical decision: either to domesticate the text by aligning it with Ukrainian norms, potentially at the expense of humor, or to adopt a foreignization strategy that retains comic elements, thereby defying established linguistic conventions. In the translation executed by I. Bodak, the foreignization strategy is favored, employing a variety of innovative translation solutions to maintain the humorous effect. The analysis reveals that the most effective techniques for conveying expressive means include literal translation, contextual substitution, generalization, and specification. For stylistic devices, compensation, contextual substitution, and literal translation are predominant. Ultimately, this translation successfully preserves the author's distinctive stylistic characteristics: a humorous tone that conveys scientific, highly specialized information; the interplay of complex terminology with authorial simile-based explanations; and vivid imagery that remains accessible and memorable to non-expert audiences.

Постановка проблеми. Науково-популярні тексти на відміну від суто академічних орієнтовані на ширшу аудиторію, оскільки не передбачають наявності спеціалізованих знань у читача. Такий підхід сприяє популяризації наукових знань серед широкої читацької аудиторії, що, своєю чергою, зумовлює зростання інтересу до популярної наукової літератури. Однією з тенденцій сучасного нон-фікшн-дискурсу є активне використання гумору як засобу збільшення аудиторії, підвищення емоційної залученості та полегшення сприйняття складної інформації. Жартівливий тон не лише сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу, а й додає авторському стилю виразності та індивідуальності.

Водночас така особливість стилю створює додаткові виклики для перекладача, адже гумор нерідко базується на мовних і культурних реаліях, грі слів чи стилістичних прийомах, що не мають прямих відповідників в іншій мові. У зв'язку із цим виникає потреба в глибшому дослідженні засобів створення комічного ефекту у науково-популярних текстах та стратегій їх відтворення у перекладі. Актуальність вибраної теми зумовлена зростанням популярності текстів такого формату у сучасному інформаційному просторі та відповідним збільшенням запиту на якісний переклад науково-популярної літератури, що зберігає не лише змістовий, а й стилістичний, прагматичний та емоційний складники оригіналу. Пере-

важно роботи, присвячені гумору та засобам його вираження у тексті, звертаються до художніх (зокрема, аудіовізуальних) текстів [Калита, 2015; Жилін, 2016; Содель, 2018; Савіна, 2019; Хортюк, 2020; Бережна, 2021; Блинова, 2021; Пашко, 2022; Пушик, 2022; Євтушевська, 2024]. Утім, комічне у текстах наукового та науково-популярного стилів, особливості перекладу таких текстів залишаються на периферії досліджень у галузі [Дубенко, 2005; Четверікова, 2016; Лут, 2018; Бережна, 2019; Кочукова, 2024]. Зазначене увиразнює актуальність роботи.

Метою роботи є виявлення та систематизація мовних і стилістичних засобів створення комічного ефекту в англomовному науково-популярному тексті, а також аналіз перекладацьких стратегій і прийомів, що використовуються для їх відтворення в українському перекладі.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких **завдань**: 1) визначити поняття та різновиди комічного; 2) установити основні засоби створення комічного ефекту в досліджуваному науково-популярному тексті; 3) схарактеризувати особливості перекладу та продуктивні перекладацькі прийоми для відтворення гумористичних елементів в українському перекладі; 4) оцінити ефективність вибраної перекладацької стратегії з погляду збереження авторського стилю та прагматичного впливу.

Об'єкт роботи: науково-популярний текст як форма представлення спеціалізованої інформації для широкого загалу.

Предмет дослідження: мовні та стилістичні засоби створення комічного ефекту в оригінальному тексті А. Свердруп-Тігесон *Buzz, Sting, Bite: Why We Need Insects* та особливості їх перекладу українською мовою.

Виклад основного матеріалу. Попри велику кількість робіт, присвячених гумору, комічному та засобам досягнення комічного/гумористичного ефекту, єдиного підходу до визначення цих понять немає. Утім, більшість дослідників зазначає, що комічний ефект базується на принципі інконгруентності, тобто виникає через невідповідність між очікуваннями й реальністю [Содель, 2018, с. 158]. Водночас виділяють чотири основні форми комічного: гумор, іронію, сатиру і сарказм [Блинова, 2021, с. 36]. Пропонується також розрізняти мовний і ситуативний комізм. Ситуативний комізм проявляється у протиставленні реальності та її ідеальної версії в уявленні людей, а мовний – досягається шляхом використання мовних засобів [Калита 2015, с. 54–56].

Переважає більшість дослідників визначає гру слів як найпоширеніший засіб створення гумористичного ефекту, який полягає у використанні різних словоформ (лексичних, звукових або граматичних) або частин певних слів, синтаксичних конструкцій, фразем для досягнення комічного ефекту шляхом організації семантико-стилістичних чи фонетичних явищ. Ефект досягається завдяки зіставленню і переосмисленню слів, схожих або однакових за звучанням, але відмінних за значенням [Жилін, 2016, с. 91]. На основі формальної подібності каламбури можуть виникати на основі омографів, омонімів, омофонів, паронімів та паліндромів [Пушик, 2022, с. 309].

У цій роботі також звертаємося до мовних засобів створення гумористичного ефекту, які роблять описане явище більш опуклим, яскравим, з елементами перебільшення. Так, Ю. Євтушевська відзначає, що для створення гумористичного ефекту можна послуговуватися такими мовними та риторичними засобами, як гра слів, метафора, іронія, гіпербола, евфемізми, діалектизми, сленгізми, авторські неологізми тощо [Євтушевська, 2024, с. 77]. Ю. Савіна пропонує такі види реалізації гумору у тексті: 1) комічні неологізми; 2) поєднання непоєднуваного (до прикладу, змішання в тексті різностильових елементів); 3) комічні несподіванки, що стосуються сюжету чи персонажів [Савіна, 2019, с. 59].

У своєму дослідженні М. Бережна вказує, що в наукових текстах гумористичний ефект реалізується через гру слів, розкладання фразеологіч-

ної єдності, зевгму, алогізм. У поєднанні з розмовними елементами вони створюють враження дружньої розмови, довірливої атмосфери під час висловлювання припущень автора наукового тексту [Бережна, 2019, с. 8]. К. Лут та К. Рябова зазначають, що іронія, епітети, перифрази та емфатичні конструкції є найпродуктивнішими засобами психологічної аргументації в наукових текстах [Лут, 2018, с. 27]. О. Четверікова виокремлює такі прийоми досягнення комічного ефекту в науково-популярних текстах: 1) засоби психологічного зближення з аудиторією (приклади з реального життя, розмовна лексика, гумор, просторіччя); 2) цитати з відомих текстів художнього стилю, що може викликати комічний ефект; 3) несумісні мовні засоби для ефекту несподіваності чи іронії [Четверікова, 2016, с. 180]. Н. Кочукова наголошує, що засобом створення гумористичного ефекту є поєднання елементів наукового і розмовного стилів; це ефективно привертає увагу аудиторії завдяки експресивності, емоційності, а також зрозумілості та близькості до реципієнта [Кочукова 2024, с. 120].

Проведене у цій роботі дослідження продемонструвало, що в монографії А. Свердруп-Тігесон *Buzz, Sting, Bite: Why We Need Insects* гумористичний ефект часто заснований на використанні персоніфікацій, авторських аналогій, гри слів і поєднання стилів. До менш продуктивних, але не менш вагомих елементів належать семасіологічні виражальні засоби (фігури заміщення) та стилістичні прийоми (фігури поєднання). До фігур заміщення відносимо мейозис, літоту, гіперболу, епітет, метафору, персоніфікацію, антономазію, іронію, перифраз, дисфемізм та евфемізм. До фігур поєднання належать гра слів та оксиморон [Воробйова, 2014].

Робимо висновок, що науково-популярний текст має викладатися у цікавій (або навіть у розважальній) і зрозумілій формі, що можна зробити за допомогою жартів. У науково-популярних текстах також наявні специфічні як лінгвістичні, так і стилістичні засоби, що слугують формо- та смислоутворювальними елементами. Наукові визначення або подаються спрощено, або додатково пояснюються за допомогою порівнянь, аналогій, детальних тлумачень; стиль при цьому часто наближається до розмовного. У результаті науково-популярні тексти передбачають комбінування наукового та розважального складників; до другого належать жарти, що наближує науково-популярний текст до художнього стилю. У таких випадках автор має не лише бути експертом у своїй галузі, а й уміти цікаво подати інформацію, а перекладач – не тільки передати зміст повідомлення, а й відтворити експресивні засоби [Четверікова 2016, с. 178–180].

Попри те, що дослідники особливостей перекладу науково-популярних текстів переважно розглядають способи передачі термінів та оминають стилістичні засоби, уважаємо, що такі одиниці є механізмом емоційного впливу на читача, а отже, мають бути відтворені в перекладі (принаймні частково або шляхом компенсації) [Бережна, 2019, с. 8]. Стилiстичні норми науково-популярних текстiв не збiгаються: там, де українська лаконiчна, нейтральна й об'єктивна, англiйська допускає використання: 1) образних стилiстичних засобiв; 2) засобiв створення гумористичного ефекту; 3) розмовної лексики.

Адекватний переклад неможливий без розуміння алгоритмiв, яких має дотримуватися перекладач, особливо під час відтворення складних текстiв, що поєднують рiзномiрнiвi та рiзножанровi елементи. Сукупнiсть перекладацьких дiй, своєю чергою, становить перекладацьку стратегiю – чiтко визначений порядок дiй задля здiйснення адекватного перекладу [Хортюк, 2020, с. 48]. Вiдповiдно, перекладач має вибрати одну з двох стратегiй. Можна одомашнити текст, адаптуючи його до вимог української мови, й не вiдтворювати гумористичний ефект. Альтернативно можна вибрати стратегiю очуження й зберегти комiчне, таким чином пропонуючи змiни до мовної норми. Це узгоджується з тенденцiєю до демократизацiї та орозмовлення лiтературного стандарту української мови, яка спостерiгається останнiм часом [Дубенко, 2005, с. 92]. Отже, при англо-українському перекладi досліджуваного матерiалу виокремлюємо такі варiанти (на основi класифiкацiї М. Бережної [Бережна, 2019, с. 11]):

1) Образнi стилiстичнi засоби (метафора, гiпербола, персонiфiкацiя, епитет, алюзiя) вiдтворюються:

- стилiстичним засобом з iдентичним образом (дослiвний переклад):

англ.: *But if we're talking about the heaviest insect, the Goliath beetle is well placed. The larvae of this African giant can weigh up to 3.5 ounces* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 16];

укр.: *Та якщо казати про найважчу комаху, на перше місце виходить жук-голіаф. Личинки цього африканського гіганта можуть важити до 100 г* [Свердруп-Тігесон 2024, с. 16];

- стилiстичним засобом iз близьким образом (замiна/генералiзацiя/конкретизацiя):

англ.: *Not for nothing are these roughnecks also known as «assassin flies»* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 61];

укр.: *Недарма цих головорiзiв називають ще мухами-вбивцями* [Свердруп-Тігесон 2024, с. 70];

- стилiстичним засобом з iншим образом або iншим стилiстичним засобом (замiна):

англ.: *Lovesick fellow cicadas aren't the only ones attracted by the song. Scary parasites lie in wait listening, then sneak up to lay a tiny egg on the soloist. And although it might look quite innocent, it's game over for the singer* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 27];

укр.: *Спiв приваблює не тiльки спраглих до кохання цикад: звук вистежують страшнi паразити, якi вичiкують у своїх засiдках, аби підкратись i вiдкласти в тiло солiста крихiтне яйце. I хоча це може видатися невеликою бiдою, для спiвця концерт закiнчено* [Свердруп-Тігесон 2024, с. 29];

- нейтральною лексикою з приблизним значенням (замiна);

- нульовим вiдповiдником (вилучення):

англ.: *The larva arranges these pale threads of dung neatly over its back until it ends up with a whole wig – not unlike Donald Trump's hairdo* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 113];

укр.: *Личинка акуратно вкладає цi блiдi нитки фекалiй у себе над спиною, доки не утворюється цiла перука* [Свердруп-Тігесон 2024, с. 133].

2) Стилiстичнi засоби для створення гумористичного ефекту (гра слiв, зевгма, алогiзм, розкладення фразеологiзму) вiдтворюються:

– тим самим стилiстичним засобом зi збереженням гумористичного ефекту й загального смислу (дослiвний переклад):

англ.: *Imagine if all the world's known species – big and small alike – were given UN membership [...]. Let's say we distributed power and voting rights in this «United Nations of biodiversity» according to the number of species in the different species groups* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 15];

укр.: *Уявіть, якби всi вiдомi на свiтi види – як великi, так i малi – стали членами ООН [...]. Тепер роздаймо мандати в цiй «Органiзацiї Об'єднаних Нацiй Форм Життя» вiдповiдно до кiлькостi видiв у рiзних таксонах* [Свердруп-Тігесон 2024, с. 14];

– iншим стилiстичним засобом зi збереженням гумористичного ефекту (замiна):

англ.: *Lovesick fellow cicadas aren't the only ones attracted by the song. Scary parasites lie in wait listening, then sneak up to lay a tiny egg on the soloist. And although it might look quite innocent, it's game over for the singer. The egg hatches into a hungry larva, which eats up the cicada from the inside out. Enough said* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 27];

укр.: *Спiв приваблює не тiльки спраглих до кохання цикад: звук вистежують страшнi паразити, якi вичiкують у своїх засiдках, аби підкратись i вiдкласти в тiло солiста крихiтне яйце. I хоча це може видатися невеликою бiдою, для спiвця концерт закiнчено. З яйця вилуплюється ненажерлива личинка i з'їдає цикаду зсередини. Доспiвалася* [Свердруп-Тігесон 2024, с. 29];

– іншим стилістичним засобом без збереження гумористичного ефекту (компенсація);

– нейтральною лексикою зі збереженням смислу, але втратою стилістичного засобу (дослівний переклад/заміна/експлікація):

англ.: *Many insects eat one another. If there are fifty ways to leave your lover, I can assure you that there are an awful lot more ways of eating other creatures – including your lover* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 55];

укр.: Чимало комах поїдають одне одного. Існує 50 способів позбутися коханого, але запевняю вас, є значно більше прийомів, щоб зжерти інших – зокрема й коханого [Свердруп-Тігесон 2024, с. 63];

– нульовим відповідником (вилучення).

В) Розмовні одиниці відтворюються:

- розмовними одиницями з ідентичним значенням (дослівний переклад);

- нейтральною лексикою з ідентичним значенням (заміна/конкретизація/генералізація/експлікація):

англ.: *Scent molecules allow them to send each other various kinds of messages, from soppy personal ads such as «Lonesome lady seeks handsome fella for good times»...* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 25];

укр.: Пахучі молекули дають їм змогу обмінюватися різноманітними посланнями – від оголошень про знайомства на киталт «самотня панна шукає вродливого парубка для втіх»... [Свердруп-Тігесон 2024, с. 27];

- іншим стилістичним засобом (компенсація):

англ.: *Follow this scent trail to a delicious dollop of jam on the kitchen counter* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 25].

укр.: ця ароматна стежка приведе вас просто до плями смачнющого варення в кухні на стільниці [Свердруп-Тігесон 2024, с. 27];

- нульовим відповідником (вилучення):

англ.: *Scent molecules allow them to send each other various kinds of messages, from soppy personal ads such as «Lonesome lady seeks handsome fella for good times»...* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 25];

укр.: Пахучі молекули дають їм змогу обмінюватися різноманітними посланнями – від оголошень про знайомства на киталт «самотня панна шукає вродливого парубка для втіх»... [Свердруп-Тігесон 2024, с. 27];

- також розмовна лексика в перекладі може використовуватися для передачі нейтральної лексики оригіналу (компенсація):

англ.: *Insects live on all continents – although they are admittedly represented by only a single species on Antarctica: a flightless midge that can't survive if the temperature happens to creep up to 50 degrees for any length of time* [Sverdrup-Thygeson 2019, с. 14];

укр.: Комахи представлені на всіх континентах, що правда, в Антарктиді представлені лише одним видом – безкрилим комарем, що гине, як тільки температура підніметься вище 10°C [Свердруп-Тігесон 2024, с. 13].

Висновки та перспективи подальших розробок. Результати дослідження засвідчили, що гумористичний ефект у науково-популярному тексті А. Свердруп-Тігесон створюється, передусім, за допомогою персоніфікації, авторських аналогій, гри слів та поєднання стилістичних регістрів. Важливу роль відіграють і менш продуктивні, але значущі засоби: метафора, гіпербола, алогізм, антономазія, антитеза тощо. Ці елементи поряд із уживанням розмовної лексики сприяють формуванню характерного для авторського стилю поєднання інформативності й розважальності. Аналіз перекладів виявив тенденцію до збереження образності оригіналу, що реалізується переважно через дослівний, наблизений переклад, компенсацію з незначною кількістю випадків вилучення. Такий підхід демонструє високий ступінь суміжності культурних образів та свідчить про зближення мовних норм англійського й українського науково-популярного дискурсів, що, своєю чергою, дає змогу перекладачу ефективно застосовувати стратегію очуження без істотного ризику непорозуміння з боку українського читача.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розширення корпусу текстів для аналізу; вивчення реакції читачів на різні перекладацькі рішення, що стосуються збереження або адаптації комічного ефекту; а також розгляд перекладених текстів для виявлення універсальних та унікальних прийомів передачі гумору для різних пар мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бережна М.В. Переклад стилістичних засобів у статтях з економіки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2019. № 43. Т. 5. С. 8–12. DOI: 10.32841/2409-1154.2019.43.5.2
2. Бережна М.В., Великодний В.А. Відтворення гумористичних стилістичних засобів (на матеріалі роману Д. Адамса *The Restaurant at the End of the Universe* та його перекладів українською мовою). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2021. № 47. Т. 3. С. 74–78. DOI: 10.31812/123456789/4309
3. Блинова І.А., Зернецька А.А. Гумор як різновид комічного: критерії виокремлення, теорії реалізації і засоби вираження. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32. № 1. С. 35–43.

4. Воробйова М.В. Порівняльна стилістика : курс лекцій. Запоріжжя, 2014. С. 43–48.
5. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов : навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2005. 224 с.
6. Євтушевська Ю.Ю. Сучасні теорії комічного в світлі художнього перекладу: міждисциплінарний підхід. *Studia Philologica*. 2024. Вип. 22. С. 69–80. DOI: 10.28925/2412-2491.2024.22
7. Жилін Р.Г. Гра слів в англійській мові та труднощі з перекладом на українську мову. *Інтелектуальні системи та прикладна лінгвістика* : тези доп. V Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 14 квітня 2016 р. Харків, 2016. С. 91–92.
8. Калита О. Типи комічних текстів та особливості їх стилістичного аналізу. *Лінгвостилістичні студії*. 2015. Вип. 2. С. 54–61.
9. Кочукова Н.І. Нові вияви експресивних засобів у сучасному українському науково-популярному медіатексті. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. 2024. Вип. 21. С. 119–122.
10. Лут К.А., Рябова К.К. Репрезентація аргументативності в англійських наукових текстах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2018. № 35. Т. 2. С. 24–27.
11. Пашко С.В., Рябокінь Н.О. Англійські засоби та способи їх перекладу. Метафора, порівняння та гіпербола. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33. № 5. С. 232–236.
12. Пушик Н.В., Зубрицький Р.Я. Особливості перекладу каламбурів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2022. № 58. С. 309–312. DOI: 10.32841/2409-1154.2022.58.69
13. Савіна Ю.О. Лінгвопоетичні засоби створення комічного та їх відтворення у процесі перекладу (на матеріалі творів Дж. К. Джерома й О. Генрі та їх українськомовних перекладів). *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 9. Т. 2. С. 58–64.
14. Свердруп-Тігесон А. Жали, дзижчи, кусай : монографія. Рівне : Бородатий Тамарин, 2024. 240 с.
15. Содель О.С. Інкогнентність як когнітивний механізм створення комічного в англійських анекдотах і проблема перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Філологія*. 2018. № 33. Т. 2. С. 158–160.
16. Хортюк Д. Особливості перекладу категорії комічного українською мовою. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 28. Т. 4. С. 46–51.
17. Четверікова О.Р. Комунікативні та лінгвокультурологічні передумови дослідження науково-популярного тексту. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Філологічні науки*. 2016. Вип. 35. С. 178–183.
18. Sverdrup-Thygeson A. *Buzz, Sting, Bite: Why We Need Insects* : A Monograph. New York: Simon & Schuster, 2019. 256 p.

REFERENCES

1. Berezhna, M.V. (2019). Pereklad stylistychnykh zasobiv u statiakh z ekonomiky [Translation of Stylistic Devices in Economic Articles]. *Naukovyi Visnyk Mizhnarodnoho Humanitarnoho Universytetu. Seriya: Filolohiia*, vol. 43(5), pp. 8–12. DOI: 10.32841/2409-1154.2019.43.5.2
2. Berezhna, M.V., & Velykodnyi, V.A. (2021). Vidtvorennia humorystychnykh stylistychnykh zasobiv (na materialii romanu D. Adamsa *The Restaurant at the End of the Universe* ta yoho perekladiv ukrainskoiu movoiu) [Reproduction of humorous stylistic devices (based on the material of D. Adams' novel *The Restaurant at the End of the Universe* and its translations into Ukrainian)]. *Naukovyi Visnyk Mizhnarodnoho Humanitarnoho Universytetu. Seriya: Filolohiia*, vol. 47(3), pp. 74–78. doi: 10.31812/123456789/4309
3. Blynova, I.A., & Zernetska, A.A. (2021). Humor yak ryznovyd komichnoho: Kryterii vyokremлення, teorii realizatsii i zasoby vyrazhennia [Humor as a type of the comic: Criteria of distinction, implementation theories, and means of expression]. *Vcheni Zapysky Tavriiskoho Natsionalnoho Universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Filolohiia. Zhurnalistyka*, vol. 32(1), pp. 35–43.
4. Vorobiova, M.V. (2014). *Porivnialna stylystyka: Kurs lektsii* [Comparative stylistics: Lecture course for BA students in English Translation]. Zaporizhzhia, Ukraine, 43–48.
5. Dubenko, O.Yu. (2005). *Porivnialna stylystyka anhliiskoi ta ukrainskoi mov: Navchalnyi posibnyk* [Comparative stylistics of English and Ukrainian: A textbook]. Vinnytsia: Nova Knyha.
6. Yevtushevska, Y.Y. (2024). Suchasni teorii komichnoho v svitli khudozhnoho perekladu: Mizhdystsyplinarnyi pidkhid [Contemporary Theories of the Comic in the Light of Literary Translation: An Interdisciplinary Approach]. *Studia Philologica*, vol. 22, pp. 69–80. DOI: 10.28925/2412-2491.2024.22
7. Zhilin, R.H. (2016). Hra sliv v anhliiskii movi ta trudnoshchi z perekladom na ukrainsku movu [Wordplay in English and difficulties of translating it into Ukrainian]. In *Intellektualni systemy ta prykladna linhvistyka: Tezy dopovidei V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*

- (Kharkiv, April 14, 2016) (pp. 91–92). Kharkiv.
8. Kalyta, O. (2015). Typy komichnykh tekstiv ta osoblyvosti yikh stylistychnoho analizu [Types of comic texts and features of their stylistic analysis]. *Linhvostylistychni Studii*, vol. 2, pp. 54–61.
 9. Kochukova, N.I. (2024). Novi viiavy ekspresyvnykh zasobiv u suchasnomu ukrainskomu nauko-vo-populiarnomu mediateksti [New manifestations of expressive means in the modern Ukrainian popular science media text]. *Naukovi Zapysky Natsionalnoho Universytetu «Ostrozka Akademiia»*. Serii: *Filolohiia*, vol. 21, pp. 119–122.
 10. Lut, K.A., & Riabova, K.K. (2018). Rerezentatsiia argumentatyvnosti v anhlohovornnykh naukovykh tekstakh [Representation of argumentativity in English-language scientific texts]. *Naukovyi Visnyk Mizhnarodnoho Humanitarnoho Universytetu*. Serii: *Filolohiia*, vol. 35(2), pp. 24–27.
 11. Pashko, S.V., & Ryabokyn', N.O. (2022). Anhlovni khudozhni zasoby ta sposoby yikh perekladu. Metafora, porivnyannia ta hypebola [English artistic means and ways of their translation. Metaphor, comparison, and hyperbole]. *Vcheni Zapysky Tavriiskoho Natsional'noho Universytetu imeni V.I. Vernads'koho*. *Filolohiia. Zhurnalistyka*, vol. 33(5), pp. 232–236.
 12. Pushyk, N.V., & Zubrytskyi, R.Ya. (2022). Osoblyvosti perekladu kalamburiv [Peculiarities of pun translation]. *Naukovyi Visnyk Mizhnarodnoho Humanitarnoho Universytetu*. Serii: *Filolohiia*, vol. 58, pp. 309–312. DOI: 10.32841/2409-1154.2022.58.69
 13. Savina, Yu.O. (2019). Linhvopoetychni zasoby stvorennia komichnoho ta yikh vidtvorennia u protsesi perekladu (na materialy tvoriv J. K. Jerome y O. Henry ta yikh ukrainskomovnykh perekladiv) [Linguopoetic means of creating the comic and their reproduction in translation (based on works by J. K. Jerome and O. Henry and their Ukrainian translations)]. *Zakarpatski Filolohichni Studii*, vol. 9(2), pp. 58–64.
 14. Sverdrup-Thygeson, A. (2024). *Zhaly, dzhyzhchy, kusai: Monograph [Buzz, Sting, Bite]*. Vydavnytstvo «Borodatyi Tamaryn».
 15. Sodel, O.S. (2018). Inkohruentnist' yak kohnityvnyi mekhanizm stvorennia komichnoho v anhlovnykh anekdotakh i problema perekladu [Incongruity as a cognitive mechanism of humor creation in English-language jokes and the problem of translation]. *Naukovyi Visnyk Mizhnarodnoho Humanitarnoho Universytetu*. *Filolohiia*, vol. 33(2), pp. 158–160.
 16. Khortiuk, D. (2020). Osoblyvosti perekladu katehorii komichnoho ukrainskoiu movoiu [Peculiarities of translating the category of the comic into Ukrainian]. *Aktualni Pytannia Humanitarnykh Nauk: Mizhvuzivskyi Zbirnyk Naukovykh Prats Molodykh Vchenykh Drohobytskoho Derzhavnogo Pedahohichnoho Universytetu Imeni Ivana Franka*, vol. 28(4), pp. 46–51.
 17. Chetverikova, O.R. (2016). Komunikatyvni ta linhvokulturolohichni peredumovy doslidzhen- nia nauko-vo-populiarnoho tekstu [Communi- cative and linguocultural preconditions for the study of popular science text]. *Naukovyi Visnyk Izmail's'koho Derzhavnogo Humanitar- noho Universytetu*. *Filolohichni Nauky*, vol. 35, pp. 178–183.
 18. Sverdrup-Thygeson, A. (2019). *Buzz, sting, bite: Why we need insects*. Simon & Schuster.